

CZWARTA SEKCJA

SPRAWA ERYK KOZŁOWSKI przeciwko POLSCE

*((Skarga nr **12269/02**)*

WYROK

STRASBURG

4 listopada 2008

OSTATECZNY

04/02/2009

Wyrok ten podlega korekcie wydawniczej.

W sprawie Eryk Kozłowski przeciwko Polsce

Europejski Trybunał Praw Człowieka (Czwarta Sekcja), zasiadając jako Izba złożona z następujących sędziów:

Nicolas Bratza, *Przewodniczący*,
Lech Garlicki,
Ljiljana Mijović,
David Thór Björgvinsson,
Ján Šikuta,
Päivi Hirvelä,
Mihai Poalelungi, *sędziowie*,
oraz Lawrence Early, *Kanclerz Sekcji*,

Obradując na posiedzeniu zamkniętym w dniu 7 października 2008, wydaje następujący wyrok, który został przyjęty w wymienionym dniu:

POSTĘPOWANIE

1. Sprawa wywodzi się ze skargi (nr **12269/02**) wniesionej przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej do Trybunału stosownie do artykułu 34 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności („Konwencja”) przez obywatela polskiego, pana Eryka Kozłowskiego („skarżący”), w dniu 16 października 2001.

2. Polski Rząd („Rząd”) reprezentowany był przez swojego Pełnomocnika, pana J. Wołasiewicza z Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

3. Skarżący w szczególności zeznał, że jego przebywanie w areszcie śledczym było niezgodne z prawem i trwało zbyt długo; że postępowanie karne przeciwko niemu przekroczyło rozsądny okres; oraz że zostało naruszone jego prawo do poszanowania życia prywatnego.

4. W dniu 12 grudnia 2007 roku Przewodniczący Czwartej Sekcji postanowił zawiadomić Rząd o wniosku. Postanowił również, że przedmiot skargi zostanie rozpatrzony równocześnie z kryterium dopuszczalności skargi (artykuł 29 § 3).

FAKTY

I. OKOLICZNOŚCI SPRAWY

5. Skarżący urodził się w 1975 roku i mieszka w Szczecinie.

A. Przedprocesowe zatrzymanie skarżącego oraz postępowanie karne przeciwko niemu

6. Skarżący został zatrzymany w dniu 17 czerwca 1999 roku.

7. W dniu 18 czerwca 1999 roku Sąd Rejonowy w Szczecinie wydał nakaz tymczasowego aresztowania skarżącego do dnia 17 września 1999 roku z uwagi na uzasadnione podejrzenie, że dopuścił się napaści na funkcjonariusza policji i dokonał napadu. Sąd powołał się na ryzyko utrudniania śledztwa przez skarżącego.

8. Skarżący odwołał się od decyzji sądu.

9. W dniu 14 grudnia 1999 roku Sąd Okręgowy w Szczecinie utrzymał w mocy zaskarżoną decyzję.

10. Tymczasowe aresztowanie skarżącego było wielokrotnie przedłużane na mocy szeregu decyzji Sądu Okręgowego w Szczecinie. Odwołania skarżącego przeciwko tym decyzjom były bezskuteczne. W decyzjach swoje sądy opierały się na uzasadnionym podejrzeniu, że skarżący popełnił wykroczenia, o które został oskarżony oraz na poważnym charakterze tych wykroczeń.

11. W dniu 5 kwietnia 2000 roku Sąd Okręgowy w Szczecinie skazał skarżącego, uznając go winnym zarzucanych mu czynów na pięć lat i sześć miesięcy pozbawienia wolności.

12. Skarżący odwołał się od wyroku sądu pierwszej instancji.

13. W dniu 29 czerwca 2000 roku Sąd Apelacyjny w Poznaniu uchylił wyrok sądu pierwszej instancji i odesłał sprawę do ponownego rozpatrzenia.

14. W dniu 11 września 2001 roku Sąd Okręgowy w Szczecinie ponownie wydał wyrok i skazał skarżącego na cztery lata i sześć miesięcy pozbawienia wolności. Sąd nie zaliczył na poczet kary okresu zatrzymania skarżącego, stwierdzając, że w okresie zatrzymania odbywał on wyrok wydany podczas innych postępowań karnych.

15. Prokurator oraz prawnik skarżącego odwołali się od wyroku sądu.

16. W dniu 28 stycznia 2002 roku Sąd Apelacyjny w Poznaniu utrzymał mocy stanowisko sądu pierwszej instancji.

17. Skarżący zwrócił się do Ministra Sprawiedliwości z wnioskiem o złożenie w jego imieniu skargi kasacyjnej.

18. W dniu 8 stycznia 2003 Minister Sprawiedliwości poinformował skarżącego, że nie widzi podstaw do skargi kasacyjnej.

B. Ograniczenia osobistych kontaktów z rodziną skarżącego oraz cenzura jego korespondencji

19. Podczas zatrzymania skarżący szereg razy zwracał się o pozwolenie utrzymania kontaktów osobistych z rodziną. Nie sprecyzował, których członków rodziny miał na myśli. Nie wynika to również w sposób oczywisty z decyzji sądów odmawiających takich kontaktów.

20. W dniu 9 grudnia 1999 Sąd Okręgowy w Szczecinie poinformował ojca skarżącego, że list od skarżącego został otwarty i zatrzymany „ze względu na jego treść”.

21. Skarżący przedstawił sześć decyzji wydanych przez Sąd Okręgowy w Szczecinie w następujących datach: 18 lutego, 4 października i 14 grudnia 2000 roku oraz 10 stycznia i 3 lipca 2001 roku. Wszystkie te decyzje odnoszą się do „rodziny skarżącego” bez precyzowania konkretnej osoby. Zawierają bardzo krótkie uzasadnienie i odmawiają skarżącemu kontaktów osobistych z rodziną „ze względu na podejrzenie, że rodzina utrudniałaby postępowanie”, bez dodatkowych wyjaśnień.

22. W dniu 18 lutego 2000 roku rodzice skarżącego poinformowali Sąd Okręgowy w Szczecinie, że nie widzieli syna przez osiem miesięcy i zwrócili się do sądu z wnioskiem o podanie przyczyn odmowy pozwolenia na widzenie syna.

23. Z ręcznie pisanej notatki na liście od rodziców skarżącego wynika, że poinformowano ich w tym samym dniu, że odmowa była uzasadniana obawą, że będą utrudniać postępowanie.

24. Z Karty Ewidencji Widzeń przedstawionej przez Rząd wynika, że w początkowym okresie postępowania rodzice skarżącego odwiedzili go jeden raz w kwietniu 2000 roku. Dalsze odwiedziny zostały zabronione.

25. W dniu 10 grudnia 2000 roku skarżący zwrócił się do Sądu Okręgowego w Szczecinie z wnioskiem o wydanie pozwolenia na widzenie rodziny podczas Bożego Narodzenia.

26. W dniu 14 grudnia 2000 roku został poinformowany, że odwiedziny zostały wstrzymane ze względu na obawę, że rodzina skarżącego będzie utrudniać postępowanie.

27. W bliżej nieokreślonym dniu w styczniu 2001 roku skarżący znów zwrócił się do sądu z wnioskiem o pozwolenie na wznowienie widzeń przez rodzinę.

28. Podczas przesłuchania w dniu 10 stycznia 2001 roku Sąd Okręgowy w Szczecinie odmówił prośbie skarżącego, podając te same powody.

29. W dniu 11 stycznia 2001 roku adwokat skarżącego odwołał się od tej decyzji. Adwokat zwróciła uwagę na fakt, że pozwolenie na odwiedzin w sposób, w jaki było ono udzielone na początku zatrzymania skarżącego (przez szklane drzwi i pod nadzorem personelu więzienia) nie stanowiły żadnego zagrożenia dla właściwego przebiegu postępowania.

30. W dniu 15 stycznia 2001 roku Przewodniczący Wydziału Karnego Sądu Okręgowego w Szczecinie odmówił wysłuchania odwołania stwierdzając, że jest to niedopuszczalne przez prawo.

31. Między grudniem 1999 a kwietniem 2000 roku a także między 3 września 2000 roku a 16 września 2001 roku rodzinie skarżącego nie zezwolono na odwiedzin w więzieniu.

32. Wydaje się, że po 16 września 2001 roku rodzinie skarżącego pozwolono na wznowienie odwiedzin oraz że po tej dacie odbywały się one w regularnych odstępach, średnio raz lub dwa razy w miesiącu.

33. Skarżący twierdził również, że nie pozwolono mu na rozmowy telefoniczne podczas zatrzymania oraz że odmowa na kontakty obejmowała odwiedzin w obecności funkcjonariusza służby więziennej.

II. WŁAŚCIWE PRAWO KRAJOWE

34. Właściwe prawo krajowe regulujące kontakty zatrzymanych oraz więźniów z zewnętrznym światem jest wskazane w wyroku Trybunału w sprawie *Ferla przeciwko Polsce*, nr 55470/00, § 26, 20 maja 2008 roku.

PRAWO

I. DOMNIEMANE NARUSZENIE ARTYKUŁU 3 KONWENCJI

35. Skarżący podnosi, że jego zatrzymanie stanowiło naruszenie artykułu 5 § 1 Konwencji.

36. Jednak Trybunał zauważa, że zatrzymanie skarżącego było oparte na artykule 258 § 1 Kodeksu Postępowania Karnego z 1997 roku. Dalej Trybunał zauważa na podstawie istotnych akt sprawy, że skarżący został zatrzymany pod uzasadnionym podejrzeniem popełnienia przestępstwa. W związku z powyższym Trybunał stwierdza, że decyzja umieszczenia skarżącego w areszcie miała podstawy prawne i została wydana przez właściwe władze sądowe. Nic nie wskazuje na to, że podstawa prawna zatrzymania nie była ściśle zdefiniowana, czy że brakowało jej niezbędnej przewidywalności wymaganej zgodnie z Konwencją. Z tego względu Trybunał jest usatysfakcjonowany, że zatrzymanie skarżącego było zgodne z wymogami artykułu 5 § 1 (c). Ponadto Trybunał nie dostrzega żadnych przejawów arbitralności ze strony właściwych władz sądowych w momencie decyzji o zatrzymaniu skarżącego.

37. Z tego względu Trybunał wnioskuje, że zatrzymanie było „zgodne z prawem” w rozumieniu artykułu 5 § 1 Konwencji.

38. Wynika z tego, że niniejsza skarga jest wyraźnie bezzasadna i musi być odrzucona stosownie do artykułu 35 §§ 3 oraz 4 Konwencji.

II. DOMNIEMANE NARUSZENIE ARTYKUŁU 5 § 3 KONWENCJI

39. Skarżący złożył zażalenie na podstawie artykułu 5 § 3, że zostało naruszone jego prawo do procesu w rozsądnym terminie.

40. Zatrzymanie skarżącego miało swój początek w dniu 17 czerwca 1999 roku (*a następnego dnia tymczasowo aresztowany – przyp. tłum*) pod podejrzeniem popełnienia rabunku. W dniu 5 kwietnia 2000 roku Sąd Okręgowy w Szczecinie skazał skarżącego, uznając go winnym zarzucanych mu czynów.

41. Od tego dnia został zatrzymany „po skazaniu przez sąd właściwy“ w rozumieniu artykułu 5 § 1 (a) i w rezultacie ten okres zatrzymania skarżącego nie podlega artykułowi 5 § 3 (zobacz *Kudła przeciwko Polsce* [GC], nr 30210/96, § 104, ECHR 2000-XI).

42. W dniu 29 czerwca 2000 roku Sąd Apelacyjny w Poznaniu uchylił skazanie skarżącego. Po tym dniu jego zatrzymanie znowu podlegało artykułowi 5 § 3. Skarżący pozostawał w areszcie do 11 września 2001 roku, kiedy to został ponownie skazany przez Sąd Okręgowy w Szczecinie.

43. Jednak okresy między 17 czerwca 1999 a 5 kwietnia 2000 oraz między 29 czerwca 2000 a 11 września 2001 (2 lata i 2 dni) nie mogą być wzięte pod uwagę, ponieważ w tym okresie przebywania w areszcie skarżący odbywał inne wyroki pozbawienia wolności wydane przez sądy podczas innych postępowań karnych (zobacz paragraf 14 powyżej). A zatem okresy te również podlegają artykułowi 5 § 1 (a) a nie podlegają artykułowi 5 § 3.

44. Wynika z tego, że skarga złożona na podstawie artykułu 5 § 3 jest wyraźnie bezpodstawna i musi być odrzucona zgodnie z artykułem 35 §§ 3 oraz 4 Konwencji.

III. DOMNIEMANE NARUSZENIE ARTYKUŁU 6 § 1 KONWENCJI Z TYTUŁU NADMIERNEJ DŁUGOŚCI POSTĘPOWANIA

45. Skarżący złożył zażalenie na podstawie artykułu 6 § 1, że postępowanie przeciwko niemu było nadmiernie długie.

46. Jednak nie złożył skargi na nieuzasadnioną długość postępowania zgodnie z właściwymi postanowieniami ustawy z 17 czerwca 2004 roku o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki.

47. Wynika z tego, że ta część skargi musi zostać odrzucona zgodnie z artykułem 35 §§ 1 oraz 4 Konwencji z powodu nie wyczerpania wszystkich dostępnych środków krajowych.

IV. DOMNIEMANE NARUSZENIE ARTYKUŁU 8 KONWENCJI Z TYTUŁU CENZURY KORESPONDENCJI

A. Zastrzeżenie Rządu o nie wyczerpaniu wszystkich dostępnych środków krajowych

48. Rząd oświadczył, że skarżący nie wyczerpał wszystkich dostępnych środków krajowych. Nie wniósł sprawy na podstawie artykułu 24 § 2 w związku z artykułem 448 Kodeksu Cywilnego. Postanowienia te umożliwiłyby mu zarówno wystąpić o to, że przez cenzurę jego korespondencji władze naruszyły jego osobiste prawa chronione przez Kodeks Cywilny jak i dochodzić odszkodowania z tytułu szkody niematerialnej.

49. W związku z powyższym Rząd oparł się na wyroku warszawskiego Sądu Okręgowego z dnia 27 listopada 2006 roku, w którym sąd przyznał więźniowi 5.000 złotych od Skarbu Państwa tytułem zadośćuczynienia za naruszenie tajemnicy korespondencji z Centralnym Zarządem Służby Więziennej oraz z Krajowym Biurem Wyborczym. Sąd Okręgowy orzekł, iż tajemnica korespondencji jest jednym z praw osobistych chronionych przez Artykuł 23 Kodeksu Cywilnego i w przypadku jej naruszenia powód jest uprawniony do otrzymania zadośćuczynienia. Wyrok z 27 listopada 2006 został następnie utrzymany w swojej właściwej części przez Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 28 czerwca 2007 roku.

B. Ocena Trybunału

50. Trybunał uważa, że do domniemanego naruszenia (tajemnicy) korespondencji skarżącego doszło 9 grudnia 1999 roku. Tymczasem Rząd powołał się na wyrok Sądu Okręgowego z dnia 27 listopada 2006 roku. Stąd wpływ, jaki powyższe orzeczenia może mieć na sprawę skarżącego jest znacznie ograniczony poprzez fakt, iż zostało one wydane po okresie czasu, jaki był brany pod uwagę w sprawie skarżącego (zobacz, na przykład, *V. przeciwko Wielkiej Brytanii* [GC], nr 24888/94, § 57, ECHR 1999-IX).

51. Z tego powodu zarzut Rządu odnoszący się do niewyczerpania środków krajowych musi zostać oddalony.

52. Trybunał stwierdza, że w rozumieniu art. 35 § 1 Konwencji, Trybunał może rozpatrywać sprawy, które zostały wniesione „w ciągu sześciu miesięcy od daty podjęcia ostatecznej decyzji”.

53. Rząd nie odniósł się do problemu w swoich spostrzeżeniach.

54. Jednak Trybunał nie może zrezygnować z zasady sześciu miesięcy tylko dlatego, że Rząd nie złożył zastrzeżenia opartego na powyższym; (zobacz *Walker przeciwko Wielkiej Brytanii* (grudzień), nr 34979/97, ECHR 2000-I, *Blečić przeciwko Chorwacji* [GC], nr 59532/00, § 68, ECHR 2006-...).

55. Trybunał uważa, że skarżący został poinformowany o przejęciu listu syna w dniu 9 grudnia 1999 roku. Skarga skarżącego została złożona do Trybunału 16 października 2001 roku.

56. Trybunał przypomina, że okres sześciu miesięcy zaczyna się w dniu ostatecznej decyzji w procesie po wyczerpaniu wszystkich środków krajowych. Gdy od początku staje się sprawą oczywistą, że żadne skuteczne środki krajowe nie są dostępne dla skarżącego, okres sześciu miesięcy zaczyna się od dnia działań czy środków, których dotyczy skarga lub od dnia uzyskania wiedzy na temat takiego działania lub od dnia jej skutku czy uszczerbku dla skarżącego (zobacz, na przykład, *Hilton przeciwko Wielkiej Brytanii*, nr 12015/86, decyzji Komisji z dnia 6 lipca 1988 roku, DR 57, strona 108; *Finucane przeciwko Wielkiej Brytanii*, (grudzień.), nr 29178/95, ECHR 2003-VIII).

W niniejszej sprawie nie została podjęta ostateczna decyzja, ponieważ we właściwym czasie skarżący nie miał żadnego skutecznego środka wobec władz krajowych (zobacz paragraf 50 powyżej). Zatem okres sześciu miesięcy zaczął się w dniu 9 grudnia 1999, jako dacie zakończenia sytuacji, na którą skarżący się skarży. Ponieważ skarga została wniesiona w dniu 16 października 2001 roku, została ona przedstawiona później niż sześć miesięcy od daty sytuacji, na którą skarżący się skarży.

57. Wynika z tego, że skarga na podstawie artykułu 8, z tytułu domniemanej cenzury korespondencji jest niedopuszczalna z powodu niepodporządkowania się do zasady sześciu miesięcy zawartej w artykule 35 § 1 Konwencji i musi zostać odrzucona zgodnie z artykułem 35 § 4.

V. DOMNIEMANE NARUSZENIE ARTYKUŁU 8 KONWENCJI Z TYTUŁU OGRANICZEŃ KONTAKTÓW SKARŻĄCEGO Z RODZINĄ

58. Skarżący skarżył się na ograniczenia nałożone na jego osobiste kontakty z rodziną, powołując się na artykuł 8 Konwencji. Postanowienie to brzmi następująco:

“1. Każdy ma prawo do poszanowania swojego życia prywatnego i rodzinnego, swojego mieszkania i swojej korespondencji.

2. Niedopuszczalna jest ingerencja władzy publicznej w korzystanie z tego prawa, z wyjątkiem przypadków przewidzianych przez ustawę i koniecznych w społeczeństwie demokratycznym z uwagi na bezpieczeństwo państwowe, bezpieczeństwo publiczne lub

dobrobyt gospodarczy kraju, ochronę porządku i zapobieganie przestępstwom, ochronę zdrowia i moralności lub ochronę praw i wolności innych osób.”

59. Rząd zakwestionował ten argument.

A. Dopuszczalność skargi

60. Trybunał zauważa, że skarga nie jest w sposób oczywisty nieuzasadniona w rozumieniu art. 35 § 3 Konwencji. Dalej zauważa, że skarga nie jest niedopuszczalna z jakichkolwiek innych powodów. Z tego powodu musi zostać uznana za dopuszczalną.

B. Meritum

1. Argumenty stron

(a) Rząd

61. Rząd zgodził się, że w przedmiotowej sprawie miała miejsce pewna ingerencja w prawo skarżącego do poszanowania jego życia prywatnego i rodzinnego.

62. Jednakże, w opinii Rządu, nie doszło do naruszenia art. 8 Konwencji. Rząd utrzymywał, że podczas całego okresu zatrzymania oraz uwięzienia skarżącego uzyskał on wiele razy zgodę, o którą wnioskował, na widzenie z członkami rodziny. W zakresie restrykcji nałożonych podczas widzeń skarżącego z rodzicami Rząd dalej utrzymywał, że mógł wymieniać z nimi korespondencję. Rząd stwierdził, że restrykcje nałożone na kontakty skarżącego z rodziną były niezbędne dla zapewnienia prawidłowego toku postępowania.

63. Rząd dalej potwierdził, że podczas widzeń brat skarżącego usiłował potajemnie przekazać skarżącemu kopertę. Rząd ponadto zwrócił uwagę, że pozwolono skarżącemu telefonować, umożliwiając mu w ten sposób kontakt z rodziną.

64. Reasumując, władze krajowe zachowały właściwą równowagę pomiędzy potrzebą zapewnienia właściwego procesu uzyskiwania dowodów a prawem skarżącego do życia rodzinnego zagwarantowanego w art. 8 Konwencji.

(b) Skarżący

65. Skarżący podnosił, że od grudnia 1999 do kwietnia 2000 nie zezwolono mu na widzenie z rodziną. Dalej utrzymywał, że przyczyny odmowy widzenia z rodziną podejmowane arbitralnie przez władze krajowe z obawy o utrudnianie postępowania były nieuzasadnione.

2. Ocena Trybunału

(a) Zasady podstawowe

66. Trybunał podkreśla, że tymczasowe aresztowanie, jak każdy inny środek pozbawiający jednostkę wolności, zawiera w sobie nieodłączne ograniczenie życia rodzinnego. Jednakże, podstawowym elementem prawa tymczasowo aresztowanego do poszanowania jego życia rodzinnego jest umożliwienie mu przez władze więzienne, lub jeśli zajdzie taka potrzeba - pomoc, w utrzymaniu kontaktu z jego najbliższą rodziną (zobacz, *mutatis mutandis*, *Messina przeciwko Włochom (nr 2)* nr 25498/94, § 61, 28 września 2000 roku).

67. Takie restrykcje, jak ograniczenia w liczbie widzeń członków rodziny, nadzór nad odwiedzinami i, jeśli jest to usprawiedliwione rodzajem wykroczenia, poddanie zatrzymanego specjalnemu reżimowi więziennemu lub specjalnym warunkom, w jakich odbywają się odwiedziny, stanowią ingerencję w prawo skarżącego chronione artykułem 8, ale nie są same przez się naruszeniem tego przepisu (*ibid.* §§ 62-63; zobacz również *X przeciwko Wielkiej*

Brytanii, nr 8065/77, decyzja Komisji z dnia 3 maja 1978 roku, Decyzje i Raporty 14, strona 246).

68. Każde ograniczenie tego rodzaju musi być stosowane „w zgodzie z ustawą”, musi mieć na celu osiągnięcie jednego lub więcej celów określonych w paragrafie 2 i dodatkowo musi być uzasadnione jako „konieczne w społeczeństwie demokratycznym”. Odnosząc się do tego ostatniego kryterium, Trybunał chciałby podkreślić, że pojęcie „konieczności” w rozumieniu artykułu 8 oznacza, że ingerencja musi korespondować z istotną potrzebą społeczną, a w szczególności, musi być proporcjonalna do celu, który próbuje się osiągnąć. Oceniając czy ingerencja była „konieczna” Trybunał weźmie pod uwagę margines uznania zostawiony władzom państwa członkowskiego, ale jest obowiązkiem pozwanego państwa wskazanie istnienia istotnych potrzeb społecznych uzasadniających ingerencję (zobacz, między innymi, *McLeod przeciwko Wielkiej Brytanii*, wyrok z 23 września 1998, *Raporty z wyroków i decyzji 1998-VII*, strona 2791, § 52, oraz *Płoski przeciwko Polsce*, nr 26761/95, § 35, 12 listopada 2002 roku).

(b) Zastosowanie powyższych zasad w niniejszej sprawie

(i) Istnienie ingerencji

69. Rząd nie kwestionował, że ograniczenia kontaktu skarżącego z członkami jego rodziny stanowiły „ingerencję” w prawo do życia rodzinnego. Trybunał nie widzi powodów by uznać inaczej.

(ii) Czy ingerencja była „przewidziana przez ustawę”

70. Trybunał zauważa, że kwestionowany środek został zastosowany na podstawie art. 217 Kodeksu Karnego Wykonawczego (zobacz paragraf 30 wyżej). W konsekwencji uznaje, że ingerencja była „przewidziana przez ustawę”.

(iii) Czy ingerencja miała na celu osiągnięcie „szusznego celu”

71. Rząd utrzymywał, że ograniczenie było konieczne w celu zapewnienia właściwego przebiegu postępowania karnego przeciwko skarżącemu, tym bardziej, że rodzice skarżącego byli świadkami w postępowaniu prowadzonym przeciwko skarżącemu.

72. Trybunał zauważa, że ograniczenia kontaktów skarżącego z jego rodzicami były zastosowane po rozpoczęciu stanu postępowania sądowego, ponieważ byli oni świadkami wezwanymi przez prokuraturę (jednak nie było to w sposób wyraźny wspomniane przez sądy odmawiające kontaktów z rodzicami skarżącego). Zgodnie z powyższym, środek może być uznany za środek zastosowany w celu „ochrony porządku i zapobiegania przestępstwom”, co jest uzasadnioną przesłanką przewidzianą w art. 8.

(iv) Czy ingerencja była „konieczna w społeczeństwie demokratycznym”

73. Zadaniem Trybunału jest ustalenie czy władze państwowe zachowały właściwą równowagę pomiędzy potrzebą zabezpieczenia procesu uzyskiwania dowodów w sprawie skarżącego, a jego prawem do poszanowania życia rodzinnego w czasie pobytu w areszcie śledczym.

74. Na wstępie Trybunał zauważa, że rodzicom skarżącego odmówiono pozwolenia na widzenie skarżącego od początku zatrzymania skarżącego, to jest od 17 czerwca 1999 do kwietnia 2000 (zobacz paragraf 24 powyżej). Na żadne odwiedziny nie zezwolono między grudniem 1999 a kwietniem 2000. Następnie, między majem a lipcem 2000 rodzice skarżącego odwiedzili go pięć razy. Między 3 września 2000 a 16 września 2001 (przez okres ponad jednego roku) nie zezwolono na żadne odwiedziny.

75. Trybunał zgadza się, że początkowo zastosowanie wspomnianego środka mogło być uzasadnione i rozsądne z punktu widzenia konieczności osiągnięcia celów, które wyznaczyły władze państwowe, nawet jeśli w sposób nieunikniony skutkowało to surowymi konsekwencjami dla sfery życia rodzinnego skarżącego.

76. Biorąc jednak pod uwagę surowość konsekwencji, a także generalny obowiązek władz w udzieleniu pomocy skarżącemu w utrzymaniu kontaktu z rodziną podczas zatrzymania, sytuacja według opinii Trybunału, nakazywała wnikliwe zweryfikowanie konieczności utrzymywania skarżącego w całkowitej izolacji od jego matki.

77. Pod tym względem Trybunał zauważa, że rodzice skarżącego odwiedzali skarżącego po wyroku sądu pierwszej instancji (zobacz paragrafy 10 i 22 powyżej) oraz po odesłaniu sprawy do ponownego rozpatrzenia. Rząd nie dostarczył przekonującego wyjaśnienia, dlaczego podczas postępowania nad przekazaną sprawą władze krajowe nie widziały żadnej przeszkody w odwiedzinach skarżącego w więzieniu przez rodziców. Trybunał zwraca uwagę, że sądy krajowe nie wzięły pod uwagę innego sposobu zapewnienia skarżącemu kontaktów z jego rodzicami, które nie prowadziłyby do działań ukartowanych czy takich, które utrudniałyby przez skarżącego i jego rodziców procesu pozyskiwania materiału dowodowego, np. poddanie ich kontaktów nadzorowi funkcjonariusza służby więziennej lub nałożenie innych restrykcji na charakter, częstotliwość lub długość kontaktu (zobacz, *dla kontrastu, Kalashnikov przeciwko Rosji* (grudzień), nr 47095/99, ECHR-2001; *Kučera przeciwko Słowacji*, nr 48666/99, § 130, ECHR 2007-...). Sądy nie podały szczegółowych powodów swoich decyzji, ograniczając się do ogólnego powołania się na ryzyko „utrudniania postępowania”.

78. W tych okolicznościach, oraz biorąc pod uwagę długość restrykcji nałożonych na kontakty osobiste skarżącego z rodzicami, Trybunał doszedł do wniosku, że władze państwowe zaszyły w swoim postępowaniu dalej niż było to konieczne w społeczeństwie demokratycznym „w celu ochrony porządku i zapobieżeniu przestępstwom”. Faktycznie, przyjęte środki ograniczyły życie rodzinne skarżącego w stopniu, który nie może być uzasadniony ani jako nieodłączna część środka zapobiegawczego w postaci aresztu tymczasowego, ani jako dążenie do osiągnięcia uzasadnionego celu, na który powoływał się Rząd. Tym samym Trybunał uznaje, że władze nie zachowały właściwej równowagi pomiędzy środkami zastosowanymi, a celem, który próbowano osiągnąć.

(c) Wniosek

79. W związku z powyższym, nastąpiło naruszenie artykułu 3 Konwencji odnośnie poszanowania życia prywatnego.

VI. ZASTOSOWANIE ARTYKUŁU 41 KONWENCJI

80. Artykuł 41 Konwencji przewiduje

„Jeżeli Trybunał stwierdzi, że nastąpiło naruszenie Konwencji lub jej protokołów, oraz jeżeli prawo wewnętrzne zainteresowanej Wysokiej Umawiającej się Strony pozwala tylko na częściowe usunięcie konsekwencji naruszenia, Trybunał orzeka, gdy zachodzi potrzeba, słuszne zadośćuczynienie pokrzywdzonej stronie.”

A. Krzywda

81. Skarżący domagał się 100 000 euro (EUR) za poniesioną szkodę niematerialną.

82. Rząd uznał tę kwotę za nadmierną. Rząd zwrócił się do Trybunału z wnioskiem o decyzję, że stwierdzenie naruszenia będzie zadośćuczynieniem samym w sobie. Rząd zwrócił się do Trybunału z propozycją alternatywnego rozwiązania, jakim byłoby zasądzenie przez

Trybunał sprawiedliwego zadośćuczynienia, biorąc pod uwagę własne orzecznictwo w podobnych sprawach oraz sytuację ekonomiczną w kraju.

83. Trybunał zgodził się, że skarżący doznał krzywdy niematerialnej – takiej jak cierpienie i frustrację wynikające z przedłużonej niemożności kontaktów ze swoją rodziną – które nie będą wystarczająco zrekompensovane przez samo twierdzenie naruszenia Konwencji. Trybunał, rozstrzygając w oparciu o zasadę słuszności, przyznaje skarżącemu z tego tytułu sumę EUR 1500.

B. Koszty i wydatki

84. Skarżący nie wniósł roszczeń w sprawie kosztów i wydatków.

C. Odsetki ustawowe

85. Trybunał uważa za stosowne, żeby odsetki za zwłokę były oparte na krańcowej stopie procentowej Europejskiego Banku Centralnego, do której należy dodać trzy punkty procentowe.

Z TYCH PRZYCZYŃ TRYBUNAŁ JEDNOGŁOŚNIE

1. *Uznaje* skargę o naruszenie artykułu 8 Konwencji dotyczącą ograniczeń kontaktów z rodziną skarżącego za dopuszczalną. W pozostałej części skargę należy oddalić.
2. *Uznaje* że nastąpiło naruszenie artykułu 8 Konwencji z powodu ograniczeń kontaktów skarżącego z rodziną;
3. *Uznaje*
 - (a) że pozwane Państwo ma zapłacić skarżącemu, w terminie trzech miesięcy od daty kiedy wyrok stanie się prawomocny, zgodnie z artykułem 44 § 2 Konwencji, EUR 1500 (tysiąc pięćset euro) oraz zwrot kosztów i wydatków za szkody niematerialne, które mają być przeliczone na złote polskie według kursu z dnia realizacji plus wszystkie należne podatki;
 - (b) że od upływu powyższego trzymiesięcznego okresu do momentu zapłaty przez cały okres zwłoki naliczane od tej sumy będą zwykłe odsetki w wysokości równej krańcowej stopie procentowej Europejskiego Banku Centralnego plus trzy punkty procentowe;
4. *Oddala* pozostałe roszczenie skarżącego odnoszące się do sprawiedliwego zadośćuczynienia.

Sporządzono w języku angielskim i obwieszczono pisemnie w dniu 4 listopada 2008, zgodnie z Zasadą 77 §§ 2 i 3 Regulaminu Trybunału.

Lawrence Elary
Kancierz

Nicolas Bratza
Przewodniczący

ERYK KOZŁOWSKI przeciwko WYROKOWI W POLSCE

ERYK KOZŁOWSKI przeciwko WYROKOWI W POLSCE